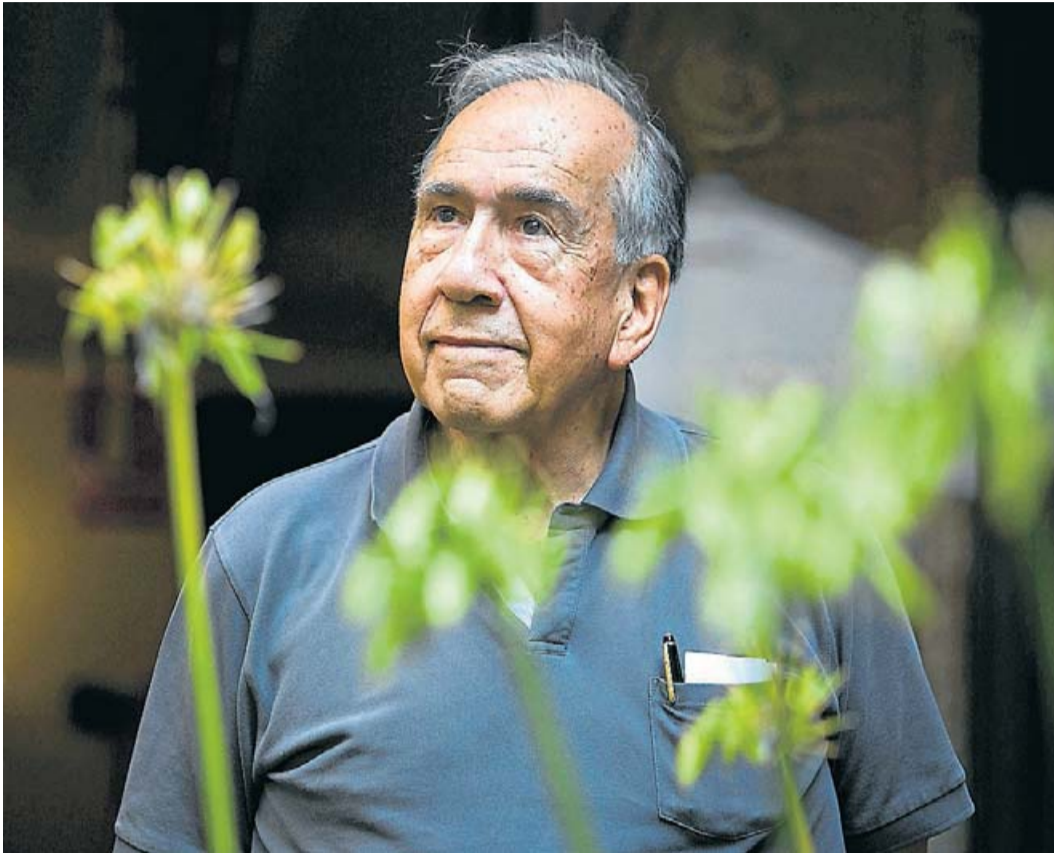

Memòria del bosc interior

PERE VIRGILI

JORDI LLAVINA

El títol pòstum de Joan Margarit és, primer de tot, un llibre d'amor a la seva dona, Marianna Ribalta: "La Raquel de tota la meua obra". Però també d'amor als fills (Mònica, Joana i Carles). I és, encara, una obra sobre la vellesa confinada per la malaltia (la de la pandèmia i la que es va endur la vida del poeta a mitjan febrer), una obra sobre "la insubornable austeritat / [...] que imposa el final". No hi trobem gens un to planyívol, sinó lucidesa davant la realitat, i la convicció que, malgrat que la memòria és precària, els poetes continuen tenint una certa capacitat per fundar allò que perdura: "Encara som reals: / dos vells que estan parlant / en aquest pati verd mentre escolten la pluja. / Però que ja només podrà sentir-los / el qui un dia lleigeixi aquest poema".

Margarit torna a fer servir un element simbòlic com a fil vertebrador. Però si, en títols anteriors, aquest element era lingüístic (una expressió que es repetia diverses vegades), aquí és la figura de l'animal de bosc, que apareix en dues poesies diferents i

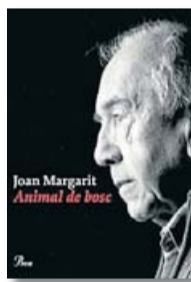
que representa la solitud, però també l'instint de coneixement. "Comprendre és l'únic que ennobleix", diu, lapidàriament, en la poesia que dona títol al llibre (i aquest lector no pot sinó preguntar-se si no hi pot haver altres vies d'ennobliment). Margarit ha estat sempre un autor coherent, que ha bastit una obra ambiciosa, d'inspiració semblant a la d'aquelles "pintures / on puc mirar els homes i les dones, / moltes vegades pobres, en els seus propis mons / d'interiors tranquils, fent feina o descansant". La intimitat familiar davant la intempèrie del món. I és que l'*animal de bosc* necessita companyia, l'escalf d'una llar, aquella cuina hospitalària on, "si fa bon dia, un raig de sol / escriu un bell record damunt la taula". També s'hi refereix amb aquestes paraules: "la suposició protectora del mur". I aplega, així, les dues vocacions pròpies: "Penso en l'arquitectura / i en els primers que van poder escoltar / alguns hexàmetres de l'Odissea. / He estat sempre fidel al poema i al mur".

Lleugeresa i fondària

He defensat sovint que l'autor d'*Edat roja* ha construït bones poesies gràcies a magnífiques idees. Malament rai

del poeta que no en té, del que no sap traslladar la memòria d'una experiència a una escriptura simbòlica! A *Dinar familiar*, que refereix un record d'infantesa, el pretext és la "cinta ampla i untada d'un engrut / lluent, dolç i enganxós" que servia, dècades enrere, per caçar mosques, que hi quedaven envescades. L'equació és senzilla: així com les mosques "anaven ennegrint-la" (la cinta), "la humanitat -llegim en el darrer vers- va enfosquint la terra". És admirable com tants versos seus mostren lleugeresa i fondària alhora: "Hi ha les terres llaurades / d'un hivern que ningú no sembrarà"! El camp li ha proporcionat metàfores valuoses, com també n'hi ha proporcionat el mar (el *mar d'hivern* d'un llibre seu antic, que no em canso de rellegir). En aquest d'ara, hi ha una peça, *Vell malalt*, que quedarà com un dels autoretrats més crus que ens ha donat mai el poeta. Hi representa l'experiència contradictòria durant el seu darrer any de vida: "Viure malgrat que el mal sigui ferotge i ronc [...] / Els ulls cap a la llum però, per dins, / més fondata cada dia, la negror / i alhora, poderosa, l'alegria".

Exposat tot això, un té la sensació que *Animal de bosc* és un aplec líric una mica desmanegat que demanava una edició més rigorosa. I el problema que ja he apuntat per a altres títols precedents seus, però que en aquest es fa molt més palès, més feridor: ¿com pot ser que un llibre de Margarit aparegui amb tants errors? N'hi ha un fotimer: pronoms de relatiu errats, preposicions que no cauen davant la conjunció *que*, el complement directe introduït amb *a...* Puc entendre que a l'autor li agradi més *sèria* que *seriosa*, però no, en canvi, que, per la constricció del metre o simplement per deixadesa, faci servir formes verbals no acceptables (*estés, desapareixo*) o castellanismes flagrants com *desahuciat*. Ni que confongui *depenent* i *dependent*. La poesia titulada *Inspiració* comença així: "La sento en la fosca, just abans d'adormir-me: / quan ve, s'està uns instants i, de sobte, se'n va". S'està ¿on? ¿Es concebible que una cosa semblant pogués arribar a passar en l'edició castellana? ¿Oï que no? ♦♦

ANIMAL DE BOSCO
JOAN MARGARIT
PROA
104 PÀG. / 15,50 €

OBRO FIL

MARINA ESPASA

Roda el món i torna a la Vila de Gràcia

Una jove mexicana, aspirant a escriptora, va arribar a Barcelona als anys 2000 amb ganes de menjar-se el món. Es deia Valeria Luiselli i va trobar feina de cambra en una famosa xocolateria de la plaça del Pi. Va passar anys a la ciutat, els més feroços de la joventut, hi va fer amics i amors, hi va llegir de manera compulsiva i hi va començar a escriure. Després la vida la va portar cap a altres llocs: Berlín i Nova York, on encara resideix. Només en comptades ocasions ha tornat a Barcelona. Una d'elles va ser fa un parell d'anys, quan va fer una xerrada al CCCB amb motiu de la publicació de *Desierto sonoro*, una mena de *road novel* en la qual una família fa un viatge per la frontera entre Mèxic i els Estats Units. En paral·lel, l'editorial que la publica a Espanya, Sexto Piso, va organitzar una trobada amb ella a La Social, una llibreria de segona mà del barri del Poble-sec. A Nova York, l'escriptora mexicana havia treballat de traductora als jutjats on es dirimien els drets dels nens migrants centreamericans, i d'aquesta experiència en va treure material per a la novel·la.

La setmana passada, *Desierto sonoro* va guanyar un premi gros (són 100.000 euros), el que atorguen l'Ajuntament i les biblioteques municipals de Dublín. La particularitat del premi està en com funciona el mecanisme de selecció de les obres que arriben al jurat: qui proposa els títols són més de 150 biblioteques d'arreu del món. Això ho saben molt bé els escriptors Jaume Subirana o Yannick Garcia, que han format part d'aquest jurat gràcies a la col·laboració entre Barcelona i Dublín, que pertanyen a la mateixa xarxa de ciutats literàries de la Unesco.

A Barcelona, la biblioteca que fa la tria de títols és la de la Vila de Gràcia, i és la que va seleccionar l'obra de Valeria Luiselli, que ha acabat imposant-se davant de rivals boníssims, com Bernardine Evaristo i Colson Whitehead. Quan ho va saber, Luiselli va declarar que es moria de ganes de tornar a la ciutat per "fer un petó a les pedres de la biblioteca" que la va nominar, perquè probablement no podrà fer "cap petó als bibliotecaris per culpa del covid". Qui li havia de dir a la cambra de la plaça del Pi que una de les biblioteques de la ciutat on va desembarcar per viure el somni de fer-se escriptora li tornaria amb tant d'escriure els cafès i les xocolates que va haver de servir! ♦♦

L'APARADOR

ARA

ASSAIG

Conseqüències del capitalisme
NOAM CHOMSKY
Tigre de paper

L'últim llibre de Noam Chomsky, escrit en col·laboració amb Marv Waterstone, analitza el funcionament del sistema capitalista i troba les connexions teòriques, històriques i pràctiques entre aquest mode de producció i les conseqüències socials i humanes que provoca.

ASSAIG

Escribir es de locos
FÉLIX J. PALMA
Destino

Conegut per fusionar intriga i fantasia, Félix J. Palma reflexiona sobre l'art d'escriure ficció al seu últim llibre, en un exercici a mig camí entre un diari personal i un manual d'escriptura. Palma vol convertir l'acte creatiu en un joc amè i dessacralitzador, amb la voluntat de sumar adeptes a la literatura.

ASSAIG

Barcelona en pantalla
SARA ANTONIAZZI
Catarata

Sara Antoniazzi proposa un recorregut a través de diverses pel·lícules rodades a Barcelona des de mitjans de segle XX fins al present, unes dècades en què la imatge de la ciutat ha experimentat grans canvis. Art, arquitectura i sociologia s'entrellacen per mostrar la influència del cinema en la percepció de la ciutat.